

Joachim Roman Bar

Odnowiona reguła trzeciego zakonu regularnego św. Franciszka

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 29/3-4, 101-111

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O. JOACHIM ROMAN BAR OFMCONV.

**ODNOWIONA REGUŁA
TRZECIEGO ZAKONU REGULARNEGO ŚW. FRANCISZKA**

Treść: Wstęp. I. Uwagi ogólne o regule, II. Treść reguły. Dodatek: Tekst reguły w jęz. polskim.

Wstęp

Reguła św. Franciszka z Asyżu, przyjęta przez niektóre klasztory oddające się zewnętrznej pracy apostołskiej, a zwłaszcza przez czynne zgromadzenia zakonne, pragnące oprzeć swą duchowość na kierunku ascetycznym franciszkańskim, ma swe źródło w regule trzeciego zakonu świeckiego św. Franciszka, zatwierdzonej przez pap. Mikołaja IV w 1289 roku¹. Grupy tercjarzy i tercjarek pragnąc zakonnego życia wspólnego, dalej stosowały regułę obowiązującą tercjarzy świeckich, ale dodały do niej statuty czy regulaminy dostosowane dla trybu życia zakonnego. Powoli utworzył się nieco inny tekst reguły dla tercjarzy „regularnych”, który został zatwierdzony w 1521 r. przez pap. Leona X a następnie w nieco zmienionej formie przez pap. Piusa XI w 1927 roku².

Od 1945 r. a zwłaszcza od Soboru Watyk. II kiedy zaczęto w zakonach dostosowywać ustawodawstwo wewnętrzne do nowych czasów i szukać pierwotnych źródeł duchowości zakonnej, pomyślano o nowej formie reguły franciszkańskiej dla zgromadzeń zakonnych, opierających swą ascezę na ideałach św. Franciszka z Asyżu. Tak powstał nowy tekst reguły zatwierdzonej przez pap. Jana Pawła II w 1982 roku³.

W obecnym artykule pomijam historię powstania nowego tekstu reguły⁴, jak również wiadomości o powstaniu „regularnych” zgromadzeń zakonnych opartych na regule św. Franciszka⁵, jedynie ogólnie omówię tekst odnowionej reguły.

¹ Bulla *Supra montem* pap. Mikołaja IV.

² O rozwoju reguły zob. L. Temperini, *La regola del Terzo Ordine Regolare di San Francesco dalle origini ai nostri giorni*, Analecta T. O. Reg. S. Franc. 13 (1974) nr 123.

³ Brewe apost. *Franciscanum vitae propositum*, 8 XII 1982, AAS 75 (1983) 544.

⁴ Zwięzłe dane zob. w dziele: R. Pazzelli, *Regola e vita dei fratelli e delle sorelle del Terzo Ordine Regolare di San Francesco*, Padova 1983 s. 43—53.

⁵ Sprawy te posiadają już obszerną literaturę, zob. np. R. Pazzelli,

I. Uwagi ogólne o regule

Pod nazwą „reguła” rozumiemy zazwyczaj krótki zbiór podstawowych przepisów normujących życie zakonne. Głównie są tam zebrane zasady ascetyczne, mniej natomiast jest uwzględniona organizacja zakonu.

Odnowiona reguła braci i sióstr trzeciego zakonu regularnego św. Franciszka jest zbiorem podstawowych wskazań dla życia według Ewangelii w duchu św. Franciszka z Asyżu. Jest przeznaczona dla przeszło 400 zgromadzeń zakonnych męskich i żeńskich, agregowanych do zakonu św. Franciszka. Wyraża ogólnie cel, duchowość, działalność zakonów, a nie zawiera norm organizacyjnych. Każde bowiem zgromadzenie zakonne posiada nadto własne konstytucje i tutaj są umieszczone przepisy prawne, odpowiednie do celu specjalnego i działalności danej rodziny zakonnej.

W regule są uchwycone tylko zasadnicze i wspólne elementy, dające się dostosować do życia braci i sióstr, tak w zakonach o charakterze czynnym jak i kontemplacyjnym. Są to podstawowe wytyczne dla ascezy zakonnej, które mogą stosować różne zgromadzenia zakonne, pragnące należeć do duchowej rodziny św. Franciszka. Jest bowiem podkreślone życie według Ewangelii, modlitwa, ubóstwo franciszkańskie, pokuta, pokora, braterstwo, prostota, radość.

Zaznacza jasno pap. Jan Paweł II w brewe zatwierdzającym regułę⁶, że nowy tekst reguły jest zgodny z myślą św. Franciszka: „Poszczególne elementy i zasady programu życia franciszkańskiego znakomicie są zestawione w *Regule i Życiu Braci i Sióstr Trzeciego Zakonu Regularnego świętego Franciszka* i w takim ujęciu całkowicie odpowiadają prawdziwemu instytutowi franciszkańskiemu. Dlatego też My, posiadając pełnię Naszej władzy Apostolskiej, postanawiamy, oznajmiamy, zarządzamy, aby ta Reguła miała własną moc i wagę dla wyjaśnienia Braciom i Siostrom właściwego znaczenia życia franciszkańskiego. Tak mianowicie oświadczamy po wszechstronnym rozważeniu tego wszystkiego co w tej sprawie powiedzieli swego czasu Nasi Poprzednicy: Leon X i Pius XI w konstytucjach Apostolskich *Inter cetera* i *Rerum condicio*”.

Il Terz' Ordine Regolare di S. Francesco attraverso i secoli, Roma 1958; L. Temperini, *La „regola” degli ordini francescani*, Analecta Ter. O. Reg. 11 (1968) 28—59; L. Temperini, *La regola del Terzo Ordine Regolare di San Francesco dalle origini ai nostri giorni*, Analecta Ter. O. Reg. 13 (1974) nr 123; R. Pazzelli, *San Francesco e il Terz'Ordine*, Padova 1982; tamże, obszerna literatura; M. Conti, *Regola*. W: *Dizionario francescano, spiritualità*, Padova 1983 kol. 1501—1539; L. Bédru-ne, *Regola dell' Ordine Francescano Secolare*. W: *Dizionario francescano, spiritualità*, Padova 1983 kol. 1541—1556.

⁶ AAS 75 (1983) 544.

Obecna reguła zawiera wiele zdań przejętych dosłownie z Pisma św. i z pism św. Franciszka. Dzięki temu tekst jest bardziej obiektywny, nie będzie podlegał „starzeniu” się, będzie zrozumiały także przez następne pokolenia braci i sióstr. Również należy pamiętać, że nowy tekst reguły został ułożony po Sobrze Watykańskim II, a więc już pod wpływem jego sformułowań i doświadczeń.

Pod względem redakcyjnym tekst reguły jest dość zwięzły. Zawiera wstęp złożony ze słów św. Franciszka i podobne zakończenie, a właściwa treść jest ujęta w krótkie artykuły kolejno numerowane (razem 32), zebrane w dziewięciu rozdziałach. Wydanie łacińsko-włoskie tekstu posiada na marginesie odsyłacze do ksiąg Pisma św. i do pism św. Franciszka, co naocznie wskazuje, że tekst reguły jest mozaiką złożoną z cytatów.

Dla wygody kanonistów podaje się w dodatku pełny tekst reguły w tłumaczeniu na język polski⁷.

II. Treść reguły

Obecnie należy się zaznajomić z treścią odnowionej reguły⁸. Podać tutaj tylko istotne uwagi dla zrozumienia tekstu reguły, przytoczonego w całości w dodatku.

Wstęp reguły, to część listu św. Franciszka do wiernych, a w szczególności do pragnących „czynić pokutę”. Mają więc kochać Boga, kochać bliźniego, sprzeciwiać się złym skłonnościom, korzystać z sakramentów świętych zwłaszcza z Eucharystii, prowadzić życie zgodne z nawróceniem. Wówczas osiągną prawdziwe szczęście.

Rozdział I zawiera trzy artykuły. Najpierw jest stwierdzenie, że bracia i siostry żyją w zakonie, są obowiązani zachowywać trzy śluby i żyć zgodnie z Ewangelią. W drugim artykule reguła określa charakter specyficzny trzeciego zakonu regularnego, a więc trwanie we wierze i pokucie, a nawrócenie ewangeliczne będą bracia i siostry przeżywać w duchu modlitwy, ubóstwa i pokory. Artykuł trzeci podkreśla posłuszeństwo papieżowi i innym przełożonym, ducha jedności w jednej rodzinie franciszkańskiej, innymi słowy przynależność do Kościoła i rodziny franciszkańskiej.

Rozdział II w pięciu artykułach (nr 4—8) mówi o podejmowaniu tego sposobu życia, a więc o warunkach potrzebnych ze strony

⁷ Wydanie urzędowe Warszawa 1994 oo. Kapucyni (wyd. na powielaczu).

⁸ Korzystam z niektórych myśli zawartych w opracowaniu: R. Pazzelli, *Regola e vita dei fratelli e delle sorelle del Terzo Ordine Regolare di San Francesco*, Padova 1983 s. 54—93.

kandydata, próbie nowicjackiej i stroju zakonnym oraz składaniu profesji.

Rozdział III jest poświęcony duchowi modlitwy (nr 9—13). Modlitwa to zasadnicza droga do Boga, jako skutek „nawrócenia”. Chodzi o modlitwę ustawiczną, o rozważanie słów P. Jezusa, o uczestniczenie w Najśw. Ofierze Eucharystycznej, o ducha pokuty wewnętrznej i zewnętrznej razem z korzystaniem z sakramentu pokuty i uczynkami pokutnymi.

Rozdział IV (nr 14—17) zajmuje się obowiązkiem życia w czystości dla Królestwa Niebieskiego. Powołanie do życia w czystości jest niezwykłym darem Bożym, a wzorem takiego życia jest Najśw. Dziewica Maryja, którą należy czcić na wzór św. Franciszka.

Rozdział V (nr 18—20) wyjaśnia jak należy pracować, służyć bliźnim, z pokorą traktować drugich. Praca i posługa bliźnim nie może przeszkadzać w modlitwie i pobożności. Główne myśli tego rozdziału są zaczerpnięte z reguły św. Franciszka dla I zakonu.

Rozdział VI (nr 21—22) mówi o ubóstwie franciszkańskim, posługując się słowami reguły I zakonu i przedstawiając przykład ubogiego Chrystusa.

Rozdział VII (nr 23—24) ukazuje praktykę miłości bliźniego, jak ją pojmuje braterstwo franciszkańskie. Miłość wzajemna jest bardzo ważnym elementem życia wspólnego, dlatego taki nacisk na nią jest położony w regule III zakonu regularnego.

Rozdział VIII (nr 25—28) określa posłuszeństwo zakonne w duchu św. Franciszka i sposób wykonywania władzy. I w tym rozdziale istotne myśli są zaczerpnięte z reguły obowiązującej w I zakonie franciszkańskim.

Rozdział IX (nr 29—31) jest poświęcony życiu apostołskiemu, zwłaszcza sposobowi jego praktykowania w miłości i pokorze. Bracia i siostry mają zwłaszcza dawać świadectwo o nauce P. Jezusa i mają naśladować Jego przykład.

W **zakończeniu** reguły (nr 32) zawiera się zachęta i błogosławieństwo św. Franciszka na życie w ubóstwie i pokorze, zgodnie ze złożoną profesją zakonną.

Z powyższego przeglądu treści odnowionej reguły widać, że zawiera ona w sobie podstawowe zagadnienia życia zakonnego, daje dość szczegółowe zasady ascetyczne, może natchnąć konstytucje zakonne ideałami ewangelicznymi w duchu św. Franciszka z Asyżu, a nie krępuje szczegółowych form pracy i życia w zgromadzeniach zakonnych.

D O D A T E K

Tekst reguły w języku polskim

*Słowa Świętego Franciszka powiedziane
do Jego Naśladowców*

Wszyscy, którzy miłują Pana z całego serca, z całej duszy i umysłu, z całej mocy i miłują bliźnich swoich jak siebie samych, a mają, w nienawiści ciała swoje z wadami i grzechami, i przyjmują Ciało i Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa, i czynią godne owoce pokuty: O, jakże szczęśliwi i błogosławieni są oni i one, gdy takie rzeczy czynią i w nich trwają, bo spocznie na nich Duch Pański i uczyni u nich mieszkanie i miejsce pobytu, którego dzieła czynią, i są oblubieńcami, braćmi i matkami Pana naszego Jezusa Chrystusa. Oblubieńcami jesteśmy, kiedy dusza wierna łączy się w Duchu Świętym z Panem naszym Jezusem Chrystusem. Braćmi dla Niego jesteśmy, kiedy spełniamy wolę Ojca, który jest w niebie. Matkami, gdy nosimy Go w sercu i w ciele naszym przez miłość Boską oraz czyste i szczere sumienie; rodzimy Go przez święte uczynki, które powinny przyświecać innym jako wzór. O, jak chwalebna to rzecz mieć w niebie świętego i wielkiego Ojca! O jak świętą jest rzeczą mieć pocieszyciela, tak pięknego i podziwu godnego oblubieńca! O, jak świętą i jak cenną jest rzeczą mieć tak miłego, pokornego, darzącego pokojem, słodkiego, godnego miłości i ponad wszystko upragnionego brata i takiego syna: Pana naszego Jezusa Chrystusa, który życie oddał za owce swoje i modlił się do Ojca mówiąc: Ojczy Święty zachowaj w imię Twoje tych, których mi dałeś na świecie; Twoimi byli i dałeś mi ich.

I słowa, które mi dałeś, dałem im; a oni przyjęli i prawdziwie uwierzyli, że od Ciebie wyszedłem i poznali, że Ty Mnie posłałeś.

Proszę za nimi, a nie za światem.

Pobłogosław i uświęć, i za nich samych Siebie poświęcam w ofierze.

Nie tylko za nimi proszę, ale za tymi, którzy dzięki ich słowu uwierzą we mnie, aby byli poświęceni ku jedności, jak i My. I chcę, Ojczy, aby i oni byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem, żeby oglądali chwałę moją w Królestwie Twoim. Amen.

I. *W imię Pańskie rozpoczyna się Reguła i życie
Braci i Siostr Trzeciego Zakonu Regularnego
Świętego Franciszka*

1. Sposób życia Braci i Siostr Trzeciego Zakonu Regularnego Świętego Franciszka jest następujący: zachowywać świętą Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa, żyjąc w posłuszeństwie, w ubóstwie i w czy-

stości. Naśladowcy Jezusa Chrystusa za wzorem św. Franciszka zobowiązani są czynić więcej i dokonywać większych rzeczy, zachowując przykazania i rady Pana naszego Jezusa Chrystusa; powinni też wyzrekać się siebie samych, jak to każdy obiecał Bogu.

2. Bracia i Siostry tego Zakonu razem ze wszystkimi, którzy chcą służyć Panu Bogu w świętym Kościele katolickim i apostołskim, niech trwają w prawdziwej wierze i pokucie. To nawrócenie ewangeliczne chcą przeżywać w duchu modlitwy, ubóstwa i pokory. Niech się wstrzymują od wszelkiego zła i trwają do końca w dobru, gdyż sam Syn Boży nadejdzie w chwale i powie wszystkim, którzy Go poznali i wielbili, i służyli Mu w pokucie: „Pójdźcie, błogosławieni Ojca mego” i weźcie w posiadanie „Królestwo przygotowane wam od założenia świata”.

3. Bracia i Siostry przyrzekają posłuszeństwo i szacunek Papieżowi i Kościołowi Katolickiemu. W tym samym duchu niech będą posłuszni tym, którzy są ustanowieni do posługi braterstwa. Gdziekolwiek są i w jakimkolwiek miejscu się znajdują — kierowani duchem i troskliwością — winni spotykać się z sobą i darzyć wzajemnym szacunkiem. Niech popierają jedność i więź ze wszystkimi członkami rodziny franciszkańskiej.

II. Podejmowanie tego sposobu życia

4. Tych, którzy z Bożego natchnienia przychodzą do nas chcąc podjąć ten sposób życia, należy przyjąć życzliwie. W stosownym czasie należy ich przedstawić przełożonym, którzy mają władzę przyjmowania do braterstwa.

5. Przełożeni powinni się upewnić, czy kandydaci prawdziwie są przywiązani do wiary katolickiej i sakramentów Kościoła. Jeżeli się oni okażą zdadni, należy ich wprowadzić w życie braterstwa. Wszystko, co do tego życia ewangelicznego należy, trzeba im dokładnie wyjaśnić, zwłaszcza następujące słowa Pana: „Jeśli chcesz być doskonałym, idź i sprzedaj wszystko, co posiadasz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź ze Mną. A jeśli kto chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie i niech weźmie krzyż swój, i niech Mnie naśladować”.

6. W ten sposób pod przewodnictwem Pana niech zaczną życie pokuty, wiedząc, że wszyscy nieustannie mamy się nawracać. Na znak nawrócenia i poświęcenia się życiu ewangelicznemu, niech przywdzieją ubogie odzienie i zachowują prostotę w postępowaniu.

7. Po skończeniu czasu próby, należy ich dopuścić do posłuszeństwa: niech przyrzekną, że zawsze będą zachowywać ten sposób życia i Regułę. Wyzbywszy się wszelkiej troski i kłopotu, niech się starają na wszelki sposób, jak tylko mogą najlepiej: służyć Panu Bogu, miłować oraz wielbić Go czystym sercem i czystą duszą.

8. Zawsze niech zachowują w sobie mieszkanie i przebywanie Panu

Bogu Wszchemogącemu, Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu, w ten sposób, by niepodzielnym sercem wzrastać w miłości powszechnej, stale nawracać się ku Bogu i bliźniemu.

III. *Duch modlitwy*

9. Wszędzie, na każdym miejscu, o każdej godzinie i w każdym czasie Bracia i Siostry niech wierzą szczerze i pokornie, niech w sercu zachowują i miłują, czczą i wielbią najwznioślejszego i najwyższego Boga wiekuistego — Ojca i Syna i Ducha Świętego i niech Mu służą, chwalać Go, błogosławią i wysławiają. I niech Go uwielbiają sercem czystym, „albowiem zawsze należy się modlić i nie ustawać”; Ojciec bowiem takich szuka czcicieli. W tym samym duchu — w łączności z całym Kościołem, niech odmawiają Boskie oficjum. Bracia i Siostry, których Pan wezwał do życia kontemplacyjnego, niech codziennie na nowo z radością okazują Bogu swe oddanie i niech sławią miłość, którą Ojciec ma dla świata; On nas stworzył, odkupił i tylko ze swego miłosierdzia nas zbawi.

10. Bracia i Siostry niech chwalać Pana, który jest Królem nieba i ziemi wraz ze wszystkimi Jego stworzeniami i niech Mu dziękują, że przez świętą swoją wolę i przez Jedyne Syna swego z Duchem Świętym stworzył wszystkie byty duchowe i cielesne, a nas — na obraz i podobieństwo swoje.

11. Bracia i Siostry niech całkowicie żyją świętą Ewangelią, rozważają ją i zachowują słowa Pana naszego Jezusa Chrystusa, który jest Słowem Ojca oraz słowa Ducha Świętego, które „są duchem i życiem”.

12. Niech uczestniczą w Ofierze Pana naszego Jezusa Chrystusa i przyjmują Jego Ciało i Krew z wielką pokorą i czcią, pamiętając, co Pan powiedział: „Kto spożywa moje Ciało” i pije moją Krew, „ma życie wieczne”. Niech okazują wszelkie uszanowanie i wielką cześć, ile tylko mogą, najświętszemu Ciału i Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa, jak też najświętszym imionom i słowom spisanyemu Tego, w którym wszystko, co jest na niebie i na ziemi, zostało pogodzone i pojednane z wszchemogącym Bogiem.

13. Niech Bracia i Siostry nie zwlekają i naprawią swoje błędy — wewnętrznie przez skruchę, a zewnętrznie przez spowiedź i niech przyniosą owoce godne pokuty. Powinni też pościć; lecz zawsze niech się starają zachować prostotę i pokorę. Niech nie pragną niczego innego, oprócz naszego Zbawiciela, który ofiarował siebie samego, przez własną Krew, jako ofiarę i żertwę na ołtarzu krzyża za nasze grzechy, dając nam przykład, abyśmy wstępowali w Jego ślady.

IV. *Życie w czystości dla Królestwa Niebieskiego*

14. Niech Bracia i Siostry zważają na wielką godność, do jakiej podniósł ich Pan Bóg, „gdyż stworzył i ukształtował” ich „według ciała

na obraz umiłowanego swego Syna, a według ducha — na swoje podobieństwo”. Przez Chrystusa i w Chrystusie stworzeni, wybrali sposób życia, który ugruntowany jest na słowach i przykładach naszego Odkupiciela.

15. Składając ślub czystości „ze względu na Królestwo niebieskie” troszczą się o sprawy Pana i „mają czynić tylko jedno, a mianowicie wypełniać wolę Pana i Jemu się podobać”. A wszystko niech tak czynią, aby miłość do Boga i do wszystkich ludzi wyraźnie przejawiała się w ich postępowaniu.

16. Niech pamiętają, że niezwykłym darem łaski zostali wezwani po to, by w swoim życiu ukazywali przedziwną tajemnicę Kościoła, która jednoczy go z Boskim Oblubieńcem, Chrystusem.

17. Przed oczami niech mają przede wszystkim wzór Najświętszej Maryi Panny, Matki Boga i Pana naszego Jezusa Chrystusa. Niech to czynią zgodnie z poleceniem świętego Franciszka, wielkiego czciciela Najświętszej Maryi, Pani i Królowej, która „stała się Dziewiczym Kościołem”. Niech pamiętają, że Niepokalana Dziewica Maryja nazwała siebie „służebnicą Pańską”, aby szli za Jej wzorem.

V. Sposób postugi i pracy

18. Bracia i Siostry jako ubodzy, którym Pan dał łaskę, że mogą służyć i pracować, niech służą i pracują sumiennie i z oddaniem, tak aby wykluczając próżnowanie jako nieprzyjazne duszy, nie gasili ducha świętej modlitwy i pobożności, któremu winny służyć wszystkie inne sprawy doczesne.

19. Jako wynagrodzenie za pracę mogą przyjmować rzeczy niezbędne do utrzymania swoich Braci i Sióstr, a czynić to mają z pokorą, jak przystoi sługom Bożym i zwolennikom najświętszego ubóstwa. A wszelki nadmiar swych dóbr niech starają się rozdać między ubogich, i nigdy nie powinni górować nad innymi, lecz raczej powinni być sługami i poddanymi każdemu człowiekowi ze względu na Boga.

20. Bracia i Siostry niech będą cisi, spokojni, skromni, łagodni, pokorni, rozmawiający uczciwie z wszystkimi jak przystoi. Gdziekolwiek się znajdują lub wędrują po świecie, niech nie wszczynają sporów ani polemiki; niech nie sądzą innych, lecz okazują się „radośni w Panu”, weseli i stosownie mili. Jako pozdrowienie niech mówią: „Pan niech ci da pokój”.

VI. Życie w ubóstwie

21. Wszyscy Bracia i Siostry niech się starają naśladować pokorę i ubóstwo Pana naszego Jezusa Chrystusa, który „choć był bogaty” nad wszystko, zechciał sam na świecie wraz ze swoją Matką, Najświętszą Dziewicą wybrać ubóstwo i ogłosić samego siebie. Niech pamiętają, że nie powinniśmy niczego innego posiadać z całego świata,

według słów Apostoła: jak tylko „poprzestając na posiadaniu żywności i odzienia”. I niech bardzo wystrzegają się pieniędzy. I powinni się cieszyć kiedy przebywają wśród ludzi nic nie znaczących i wzgardzonych, wśród ubogich, i słabych, i chorych i trędowatych, i żebrzących przy drodze.

22. Ci, którzy naprawdę są ubodzy w duchu, idąc za przykładem Pana, niczego sobie nie przywłaszczają ani nikomu nie wzbraniają, lecz żyją na tym świecie jako pielgrzymi i przybysze. To jest owa wzniosłość najwyższego ubóstwa, która ustanowiła nas dziedzicami i królami Królestwa Niebieskiego, uczyniła ubogimi w rzeczy, a ubogaciła we wzniosłe cnoty. Takie ubóstwo niech będzie naszym udziałem, które prowadzi do ziemi żyjących. Całkowicie przywiązani do takiego ubóstwa, dla imienia Pana naszego Jezusa Chrystusa, nie chcemy niczego innego posiadać na stałe na ziemi.

VII. Życie braterskie

23. Z miłości do Boga Bracia i Siostry niech miłują się wzajemnie, jak mówi Pan: „To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, jak Ja was umiłowałem”. I niech okazują czynami miłość wzajemną. I z zaufaniem niech wyjawia jeden drugiemu swe potrzeby, aby ten znalazł rzeczy potrzebne i usłużył. Błogosławieni są ci, którzy tak bardzo miłują drugiego, który jest chory i nie może im odwzajemnić się, jak kochają zdrowego, który może im się odwdziżyć. Za wszystko co im się przydarza, niech dziękują Stworzycielowi i niech pragną być takimi, czy to zdrowymi czy chorymi, jakimi chce mieć ich Pan.

24. Gdyby się wśród nich zdarzyło, że kiedykolwiek wskutek słowa lub znaku powstało między nimi nieporozumienie, niech natychmiast, zanim złożą dar swej modlitwy przed Panem, wzajemnie pokornie proszą o przebaczenie. Gdyby ktoś poważnie naruszył ślubowany sposób życia, niech go upomni przełożony, lub inni, którzy wiedzą o jego winie. Ci jednak niech go nie zawstydzają ani mu nie uwłaczają, lecz niech mają dla niego wielkie miłosierdzie. Wszyscy pilnie powinni się wystrzegać gniewu i irytacji z powodu czegoś grzechu, bo gniew i irytacja są przeszkodą w miłości w sobie i w innych.

VIII. Postuszeństwo z miłości

25. Bracia i Siostry, za przykładem Pana Jezusa, który wolę swoją złożył w woli Ojca, niech pamiętają, że dla Boga wyrzekli się własnej woli. Na wszystkich kapitułach, które odprawiają, niech starają się „naprzód o Królestwo Boże i o jego sprawiedliwość”, i niech się zachęcają, aby mogli lepiej zachowywać Regułę, jak to przyrzekli, i wierne kroczyć śladami Pana naszego Jezusa Chrystusa. Niech nie mają władzy w sensie panowania, zwłaszcza między sobą. „W miłości duchowej” niech dobrowolnie służą i okazują „wzajemne” posłuszeństwo.

I to jest prawdziwe i święte posłuszeństwo Pana naszego Jezusa Chrystusa.

26. Zobowiązani są mieć zawsze jednego przełożonego jako sługę braterstwa i winni poczuwać się do ścisłego posłuszeństwa we wszystkim, co Panu przyrzekli zachowywać a co nie jest przeciwne dobru duszy i tej Regule.

27. Ci, którzy są przełożonymi i sługami innych niech ich odwiedzają, pokornie i z miłością upominają i umacniają. A gdziekolwiek są Bracia i Siostry, którzy by wiedzieli i poznali, że nie mogą według ducha zachować Reguły, powinni i mogą odwołać się do swoich przełożonych. Przełożeni zaś niech ich przyjmą z miłością i łaskawością i niech im okażą tak wielką serdeczność, aby ci mogli z nimi rozmawiać i postępować jak panowie ze swymi sługami. Tak bowiem być powinno, żeby przełożeni byli sługami wszystkich.

28. Niech też nikt nie przywłaszcza sobie żadnej posługi przełożenstwa; lecz w określonym czasie niech sam chętnie złoży swój urząd.

IX. Życie apostołskie

29. Bracia i Siostry niech miłują Pana „całym sercem, całą duszą i umysłem, całą mocą”, i swoich bliźnich niech miłują jak siebie samych. I niech Pana wysławiają w Jego dziełach, albowiem po to posłał ich na cały świat, aby słowem i czynem dawali świadectwo Jego Słowu i pouczali wszystkich, że poza Panem nie ma Wszchemogącego.

30. Jak głoszą pokój słowem, tak niech go mają w sercu, i to głęboko. Niech nikomu nie dają powodu do gniewu lub zgorzenia, lecz niech wszystkich swoją łagodnością pobudzają do pokoju, dobroci i zgody. Albowiem po to zostali powołani, ażeby leczyć zranionych, podtrzymywać załamanych i nawoływać do poprawy błądzących. Gdziekolwiek się znajdują, niech pamiętają, że oddali się i poświęcili swoje ciało Panu Jezusowi Chrystusowi. I z miłości ku Niemu powinni narażać się nieprzyjaciołom, zarówno widzialnym jak niewidzialnym, ponieważ Pan mówi: „Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy Królestwo Niebieskie”.

31. W miłości, którą jest Bóg, Bracia i Siostry — oddający się modlitwie, posłudze, czy pracy — niech się starają uniażać we wszystkim, a nie chępić ani cieszyć się, ani wynosić się w duchu z powodu dobrych słów i uczynków, ani nawet z żadnego dobra, jakie Bóg niekiedy czyni lub mówi, albo dokonuje w nich i przez nich. Na każdym miejscu i we wszystkich okolicznościach niech uznają, że wszelkie dobra należą do Pana Boga najwyższego i władcy wszystkich rzeczy; i niech dzięki czynią Temu, od którego pochodzą wszelkie dobra.

Zachęta i błogosławieństwo

32. Niech wszyscy Bracia i Siostry zważają na to, że nade wszystko powinni pragnąć osiąść Ducha Pańskiego i Jego święte działanie. I zawsze poddani świętemu Kościołowi, mocni w wierze katolickiej — niech zachowują ubóstwo i pokorę, i świętą Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa, jak to stanowczo przyrzekli.

* * *

„I ktokolwiek to zachowa, niech w niebie będzie napełniony błogosławieństwem Ojca najwyższego, a na ziemi błogosławieństwem umiłowanego Syna Jego z Najświętszym Duchem Poczycielem i ze wszystkimi mocami niebios i ze wszystkimi świętymi. A ja, brat Franciszek, najwierniejszy wasz sługa, jak tylko mogę wewnątrz i zewnątrz potwierdzam wam to najświętsze błogosławieństwo”.

**De regula Tertii Ordinis Regularis S. Francisci
noiter approbata**

Dissertatio breviter tractat de regula Tertii Ordinis Regularis S. Francisci die 8 XII 1982 a Sede Apostolica approbata. Affert enim quaedam de momento atque argumento novae regulae, insuper translationem textus in linguam polonicam adiungit.